

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 462

van **KLAAS SLOOTMANS**

datum: 9 augustus 2023

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Burgerbevraging 2023 Gemeente-Stadsmonitor - Vertaling brieven en vragenlijsten

In het jaarverslag van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) over het jaar 2022 lezen we op pagina 162-163 dat het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) aan de VCT kennelijk een vraag om advies heeft gericht om vertalingen van brieven en vragenlijsten te mogen verspreiden in het kader van de burgerbevraging 2023 van de Gemeente-Stadsmonitor.

Artikel 36, § 1, 1°, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen stelt dat de bestuurstaal van de diensten van de Vlaamse Executieve het Nederlands is. Een gebeurlijk andersluidend advies van de VCT, dat overigens niets anders is dan een vrijblijvend advies en de wet niet kan veranderen, verandert daar niets aan.

1. Wat was de precieze vraag van ABB aan de VCT?
2. Waarom werd die vraag om advies aan de VCT gesteld gelet op de duidelijke regel die is voorgeschreven in de gewone wet van 9 augustus 1980?
3. Werd er in dat verband uiteindelijk in andere talen gecommuniceerd? Zo ja, in welke talen en wat was de omvang ervan (per taal) en wat was de verhouding ten opzichte van het totaal aantal bevraagden?
4. Hoe interpreteert de administratie in dat geval het advies dat daarop door de VCT werd gegeven, kennelijk een advies contra legem?
5. Hoe gebeurt in dat geval de selectie van te ondervragen personen in het kader van de Gemeente-Stadsmonitor? Gebeurt er een selectie volgens de moedertaal van de betrokkenen en zo ja, hoe wordt de moedertaal van de betrokkenen dan vastgesteld?
6. Hoe wordt vastgesteld, wanneer het om anderstaligen gaat, dat het gaat om "specifieke inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren", zoals het advies kennelijk luidde? Waar ligt de grens voor die eerste integratiefase?
7. Hoe worden die eventuele anderstalige antwoorden verwerkt?
8. Wat is de kostprijs van die anderstalige operatie (vertalingen, drukwerk ...)?
9. Hoe beoordeelt de minister deze gang van zaken in het licht van de wet van 9 augustus 1980? Neemt de minister desgevallend maatregelen om daar verandering in brengen?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 462 van 9 augustus 2023

van **KLAAS SLOOTMANS**

1. ABB vroeg aan de VCT advies om van het algemeen principe van communicatie in het Nederlands te mogen afwijken voor een strikt afgebakende doelgroep op een manier die de VCT verenigbaar achtte met de toepassing van de wetgeving op het taalgebruik in bestuurszaken. ABB hield daarbij rekening met de vier cumulatieve voorwaarden, die de VCT in haar adviespraktijk doorgaans hanteerde. De vier cumulatieve voorwaarden waren:
 - ABB maakt slechts ten uitzonderlijke titel of tijdelijk en in beperkte gevallen gebruik van de vreemde taal;
 - Het gebruik van de vreemde taal wordt verantwoord door een bijzonder doel: het bevorderen van integratie;
 - De anderstalige tekst is bestemd voor een specifiek doelpubliek, meer bepaald inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden om voldoende Nederlands te leren en te leren kennen;
 - De anderstalige boodschap wordt gebruikt naast de voorgeschreven bestuurstaal en is slechts een vertaling van de Nederlandse tekst. Bovendien wordt uitdrukkelijk vermeld dat de anderstalige tekst een vertaling is zodat iedereen over dezelfde informatie beschikt.
2. De burgerbevraging in het kader van de Gemeente-Stadsmonitor peilt naar het gedrag, de participatie en de tevredenheid van inwoners in verschillende beleidsdomeinen en wordt afgenomen bij een representatief staal van inwoners tussen 17 jaar en 85 jaar in alle 300 Vlaamse steden en gemeenten. Doel is aan de lokale besturen op het niveau van hun gemeente of stad representatieve resultaten aanbieden, waarop zij hun beleid kunnen baseren.

Analyse van de non-respons in de burgerbevraging 2020 toont aan dat niet-Belgen ondervertegenwoordigd waren in de respons. Van de toen 377.530 aangeschreven personen waren 9,6% niet-Belgen en hebben slechts 5,8% een bruikbare ingevulde vragenlijst terug bezorgd. Het Agentschap Binnenlands Bestuur onderzocht de mogelijkheden om de representativiteit van die doelgroep te verhogen. Eén van die mogelijkheden daarvoor is de bevraging in een andere taal te versturen om voor die doelgroep de taalbarrière weg te nemen. Het is in die context dat het advies bekeken moet worden.
3. Er werd uiteindelijk niet in andere talen gecommuniceerd. De burgerbevraging in alle 300 Vlaamse steden en gemeenten verliep in het Nederlands. Enkel inwoners van de rand- en taalgrensgemeenten van het grondgebied van het Vlaams gewest, die dat uitdrukkelijk vroegen, ontvingen een Franstalige vragenlijst, nadat zij een eerste Nederlandstalige communicatie ontvingen.
4. De VCT verleende een gunstig advies op voorwaarde dat "het gebruik van andere talen wordt beperkt tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang aangezien het gebruik van andere talen zich enkel richt tot een specifieke doelgroep, met name inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen, en in de brieven zich beperkt tot een samenvatting van de Nederlandstalige brief".

De adviespraktijk van de VCT is inderdaad niet wettelijk verankerd, maar voor de administratie zijn er in het kader van onderzoek - wat de burgerbevraging is - argumenten, die het gebruik van vreemde talen verantwoorden. Dit onderzoek wordt uitgevoerd volgens een wetenschappelijk verantwoorde aanpak (Dillman mixed survey method) en wordt statistisch onderbouwd met het doel correcte, representatieve data te kunnen aanbieden aan lokale besturen.

5. De selectie van te ondervragen personen in het kader van de burgerbevraging gebeurt via een steekproeftrekking die het Rijksregister uitvoert op basis van een steekproefplan. De steekproef is gebaseerd op een impliciete stratificatie. Bij impliciete stratificatie wordt de populatielijst, volgens de relevante kenmerken, geordend waarna systematisch eenheden worden geselecteerd. Stel bijvoorbeeld dat er in een gemeente van 50.000 inwoners 500 mensen geselecteerd moeten worden. De sprong is dan gelijk aan 100. Er wordt een toevalsgetal (t) getrokken tussen 1 en 100 en de steekproef bevat dan de elementen t, 100+t, 200+t... Elke inwoner heeft dus evenveel kans om aan dit onderzoek deel te nemen.
6. Daar de burgerbevraging in het Nederlands is doorgegaan, is deze vraag niet van toepassing.
7. De enige anderstalige antwoorden zijn Franstalig. Op basis van het SPSS-codeboek, dat ABB aanlevert, verwerkt het veldwerkbureau de online ingevulde Franstalige vragenlijsten automatisch alsook de schriftelijk ingevulde vragenlijsten, nadat die ingescand zijn.
8. De kostprijs voor het vertalen van de vragenlijst en 1 brief, voor het opmaken van een Franstalige vragenlijst, het drukken van Franstalige vragenlijsten en 1 brief, de handling van het verzenden bedraagt 9.855 euro.
9. Ik heb uiteindelijk beslist om geen vertaling te voorzien in de burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, omdat het om een generieke bevolkingsbevraging gaat die waarbij we niet op zoek gaan naar personen die zich in een eerste integratiefase bevinden om specifieke informatie over hen te verzamelen. Voor verdere toelichting verwijs ik naar mijn antwoord op een vraag om uitleg van Nadia Sminate hieromtrent in de commissie binnenlands bestuur van 24 mei 2022: <https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1638258/verslag/1639388>.